

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Constantin Alerguș, Elena Covalenco,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată recursul ordinar împotriva sentinței Judecătoriei Fălești din 21 noiembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 martie 2014, declarat de avocatul Radu Holban, în numele inculpaților

Motelica Vladimir Gheorghe, născut la 09 ianuarie 1971, originar și locuitor al or. Fălești, str. M. Eminescu 20/1, ap. 39, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;

Motelica Gheorghe Vladimir, născut la 10 noiembrie 1994, originar și locuitor al or. Fălești, str. M. Eminescu 20/1, ap. 39, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

	<i>Termenul de examinare a cauzei</i>
<i>în instanța de fond:</i>	<i>31 mai – 21 noiembrie 2013,</i>
<i>în instanța de apel:</i>	<i>10 decembrie 2013 – 05 martie 2014,</i>
<i>în instanța de recurs:</i>	<i>20 mai – 22 iulie 2014.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Fălești din 21 noiembrie 2013, Motelica Vladimir a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. b), c), e), 90 Cod penal la 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 4 ani.

Motelica Gheorghe a fost condamnat în baza art. 164 alin. (2) lit. b), c), e), 90 Cod penal la 4 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani.

De la fiecare inculpat s-a încasat câte 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul părților vătămate Maxim Manoli și Igor Franchevici.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că Motelica Vladimir, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00, **avînd intenția de a răpi persoana cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere**, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul minorului Vasile Pușcuță, născut la 16.05.1999, situat în or. Fălești, str. Moldovei 53, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vîrsta de 18 ani, profitînd de vîrsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, prin constrîngere psihică a urcat minorul V. Pușcuță în automobilul său pe bancheta din spate, apoi s-au deplasat la barul „Tandem” situat în or. Fălești, str. Pieții 9 A, de unde împreună cu fiul său Motelica Gheorghe, născut la 10.11.1994, în vederea continuării acțiunilor sale ilegale, avînd intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746, s-au deplasat prin or. Fălești la domiciliul minorilor: Dumitru Șoldan, născut la 18.08.1996, locuitor al or. Fălești, str. Moldovei 22; Maxim Manoli, născut la 10.08.1998, situat în or. Fălești, str. Moldovei 43 B; Iurie Cușnir, născut la 11.05.1998, situat în or. Fălești, str. Bălțului 7 ap. 17; Igor Franchevici, născut la 29.04.1997, situat în or. Fălești, str. N. Testemițanu 98; Dumitru Dahis născut la 17.02.2001; Ion Dahis, născut la 31.03.1999, situat în or. Fălești, str. Decebal 13 și Constantin Roman, născut la 13.06.1996, situat în or. Fălești, str. Bucovina 14/1, despre care cunoșteau cu certitudine că nu au vîrsta de 18 ani, profitînd de vîrsta fragedă a acestora și imposibilitatea de a opune rezistență, prin constrîngere psihică, iar în cazul lui Maxim Manoli prin înșelăciune, suspectînd că aceștia au participat la comiterea unei sustrageri, i-au urcat în automobil transportînd-ui în localul barului „Tandem” ce-i aparține lui Motelica Vladimir.

Instanța a reținut că, inculpatul Motelica V. nu a recunoscut vina și a declarat că pe 23.11.2012 a depistat că din barul ce îi aparține, pe timp de noapte, au fost sustrase mai multe bunuri. Din înregistrările video l-a recunoscut pe Pușcuță V., ca fiind unul din cei care au pătruns noapte în bar și au săvîrșit furtul. La găsit pe ultimul și acesta, recunoscînd faptele, a arătat locul unde a ascuns o parte din bunurile furate și a indicat celelalte persoane cu care a comis sustragerea. Cînd era cu V. Pușcuță în automobil, s-a întîlnit cu polițistul de sector Ceban V. cărui i-a povestit despre cele întîmplate și l-a rugat să vină la bar unde pleacă cu V. Pușcuță, pentru a clarifica lucrurile. Polițistul a zis că vine puțin mai tîrziu. El i-a adunat pe toți cei bănuți de implicare în bar, tot sunîndu-i sectoristului, apoi în Comisariatul de poliție, deoarece colaboratorii respectivi întîrziiau să vină. Părinții părților vătămate tot au fost sunați, ultimii au venit la bar și cu ei a purtat discuții pînă a veni polițiștii.

Instanța a concluzionat că luînd copiii nominalizați fără acordul părinților, pentru a-i deplasa în barul „Tandem” **cu scop de a ajuta colaboratorii de poliție, inculpații au avut intenție directă de a-i răpi.**

Răpirea acestora a fost ușor realizată, **fără a recurge la capturare**, căci victimele se deplasau ca și cum benevol la barul „Tandem”.

În cazul dat acțiunea inculpaților a fost legată de scopul lor, de a ajuta colaboratorilor de poliție în exercitarea atribuțiilor de serviciu, exercitând un drept al său presupus în mod arbitrar, ca în final să aibă posibilitate de a recupera prejudiciul cauzat prin infracțiune. Deci, **scopul inculpaților în cazul dat nu ține de „interesul material” imputat, care nu și-a găsit suport probatoriu în cadrul cercetării judecătorești** din care motiv, instanța înlătură această agravantă. Ținând cont de scopul care a stat la baza săvârșirii infracțiunii de răpire, în acțiunile inculpaților **sunt prezente semnele caracteristice samavolniciei**, care vine în concurs, alături de infracțiunea de răpire și nici de cum n-o exclude așa cum a relatat partea apărării.

Faptul că **acțiunile inculpaților au caracter ascuns** se manifestă prin neapelarea la părinții minorilor, care sunt unicii responsabili de fiecare pas al acestora, iar **apelul către organul de poliție nu îndreptățește acțiunile inculpaților**. Precum și **întîlnirea cu colaboratorul de poliție**, în timp ce se deplasa spre bar împreună cu V. Pușcuță, la fel **nu legiferează acțiunile** lui Motelica VI.

Reținerea persoanelor în urma anunțului despre săvârșirea unei crime către autoritatea competentă, care nu a reacționat prompt, nu servește drept temei de înlăturare a răspunderii penale.

Instanța a conchis că vinovăția inculpaților este dovedită prin probele administrate și a încadrat acțiunile lor în baza art. 164 alin. (2) lit. b), c), e) Cod penal, ca răpirea unei persoane, săvârșită de două persoane asupra mai multor persoane, cu bună știință asupra unui minor.

3. Avocatul Radu Holban a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpații să fie achitați, iar acțiunile civile să fie respinse.

Apelantul a invocat că în învinuire nu se conține nimic referitor la faptul că părțile vătămate ar fi fost capturate, că ar fi fost reținute, că ar fi fost private de libertate și în ce anume au constatat aceste acțiuni în raport cu fiecare parte vătămată.

În învinuire s-a indicat în mod abstract că toate părțile vătămate au fost urcate de inculpați în automobil prin înșelăciune și constrângere psihică, fără a indica în ce a constatat „înșelăciunea și constrângere psihică”, nemaivorbind de faptul „înșelăciunea” exclude prin definiție „și constrîngerea psihică”.

Prin urmare însuși actul de învinuire este contradictoriu, neclar, și contrar prevederilor de la art. 6 paragraf (3) lit. a) CEDO, art. 281 alin. (2), 296 alin. (2) Cod de procedură penală.

Nici fapta reținută de instanța de fond în sarcina inculpaților în sentință nu conține elementele obligatorii ale componentei infracțiunii de răpire a persoanei (latura obiectivă), și anume, nu conține nimic referitor la faptul că părțile vătămate ar fi fost capturate, că ar fi fost reținute, că ar fi fost private de libertate.

Mai mult, însăși instanța de fond a indicat în sentință că capturarea părților vătămate nu a avut loc.

Instanța fond din oficiu a conchis că „constrîngerea psihică” din partea inculpaților în privința părților vătămate a constat în aceea că consimțămîntul lor a fost viciat prin faptul că ei sunt minori, că majoritatea părților vătămate îl

cunoșteau pe Motelica G. ca pe un băiat bun și nu aveau frică de el, ce i-a determinat să accepte deplasarea la bar.

Însă circumstanțele invocate de instanță nu constituie elemente ale constrângerii (violentei) psihice, or, potrivit dreptului penal răpirea prin metoda aplicării violentei psihice presupune aplicarea intenționată și deschisă de făptuitor în privința victimei în momentul săvârșirii infracțiunii a unor acțiuni directe și exprese de amenințare a acesteia cu aplicarea violentei fizice, de răspîndire a unor informații pe care victima nu le dorește etc., astfel încît victima percepe real acest fapt, conștientizînd aplicarea în privința sa a violentei (constrângerii) psihice.

Plus la aceasta, reieșind din prevederile art. 6 CEDO, 24 alin. (2) și art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de fond nu a fost în drept să facă din oficiu concluziile sus- indicate în situația în care partea acuzării nu a formulat în actul de învinuire expres în modul prevăzut de art. 6 alin. (3) lit. a) CEDO și art. 281 alin. (2), art. 296 alin. (2) Cod de procedură penală în ce au constatat acțiunile de „înșelăciune” și de „constrîngere psihică” incriminate inculpaților.

Realmente, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00 nu a existat faptul deplasării inculpatului Motelica V. la domiciliul minorului V. Pușcuță și al transportării lui la barul „Tandem”, cum s-a indicat în actul de învinuire și cum a reținut instanța de fond în sentința din 21.11.2013. Or, în ședință de judecată s-a stabilit cu certitudine că inculpatul Motelica VI. s-a deplasat la domiciliul minorului la 23.11.2012 în jurul orei 9.30 - 10.30, fapt confirmat prin declarațiile inculpatului Motelica V., ale părții vătămate V. Pușcuță, și ale martorului V. Cebanu.

Inculpatul Motelica VI. nu s-a deplasat la domiciliul acestuia cu intenția de a-l răpi în scopul de a-și recupera prejudiciul material cauzat printr-o infracțiune de sustragere, după cum i s-a incriminat în rechizitoriu și a reținut instanța de fond în sentință.

De asemenea, inculpatul Motelica VI. nu l-a constrîns psihic pe minorul V. Pușcuță și nu a existat îndeobște faptul ca inculpatul Motelica V. să-l urce pe minorul V. Pușcuță în automobilul, cum a fost indicat în rechizitoriu și a reținut ca fiind constatat de instanța de fond în sentință.

Din cele expuse este evident că la 23.11.2012, în jurul orei 15.00 nu a existat faptul deplasării inculpatului Motelica VI. la domiciliul lui V. Pușcuță.

Inculpatul Motelica VI. s-a deplasat la domiciliul lui V. Pușcuță pe 23.11.2012, în jurul orei 9.30 - 10.30, fără a avea intenția de a-l răpi, adică de a-l captura și de a-l transporta contrar voinței sale la barul „Tandem” pentru a-l priva de libertate, cu scopul de a-și recupera prejudiciul material cauzat printr-o infracțiune de sustragere.

De asemenea minorul V. Pușcuță nu a fost capturat și privat de libertate.

Deci, fiind conștient de faptul că nu comite nimic ilegal și că organul de poliție este sesizat oficial, inculpatul Motelica V., care avea statut de victimă a unei infracțiuni de sustragere, l-a solicitat șefului de post V. Ceban s-a deplasat cu automobilul liber, deschis și benevol cu V. Pușcuță la barul „Tandem”, ca să-l aștepte pe sectorist pentru a cerceta cazul.

În ședință de judecată s-a constatat că în jurul orelor 15.00 V. Pușcuță la fel în mod liber și benevol s-a deplasat cu inculpații la domiciliile persoanelor la care dînsul a indicat ca fiind implicate în săvârșirea unor infracțiuni de sustragere.

Faptul că această deplasare a fost benevolă și liberă, fără careva forțare și privare de libertate rezultă atât din declarațiile lui V. Pușcuță, cât și din declarațiile date în ședință de judecată de celelalte părți vătămate: D. Șoldan, I. Cușnir, C. Roman, I. Dahis, D. Dahis, din care se vede că acesta se simțea și circula liber, se deplasa liber în automobil, ieșea și se întorcea liber în el.

Inculpații nu au capturat și nu au urcat pe nimeni prin înșelăciune și constrângere fizică în mașină.

Însă, instanța nu a indicat în ce anume a constat profitarea inculpaților de vîrsta fragedă și imposibilitatea de a opune rezistență a persoanelor sus-indicate în raport cu fiecare din ele, în raport cu circumstanțele particulare referitoare la fiecare, inclusiv vîrsta, precum și care sunt probele care dovedesc aceste fapte.

În ședință de judecată inculpații au declarat că nu au cunoscut la 23.11.2012 că partea vătămată D. Șoldan nu are vîrsta de 18 ani, menționînd că nu l-au cunoscut pe acesta pînă la cazul dat, că reieșind din faptul că el lucra la salonul de internet care activează în regim non-stop și munca minorilor nu este admisă, au considerat că este matur. Partea acuzării nu a prezentat careva probe care ar demonstra cu certitudine că inculpații cunoșteau că D. Șoldan nu are împlinită vîrsta de 18 ani.

La 23.11.2012 nu a existat faptul deplasării inculpaților la domiciliul lui D. Șoldan, pe adresa or. Fălești, str. Moldovei 22.

În însași actul de învinuire s-a incriminat deplasarea la salonul internet situat pe str. M. Eminescu din or. Fălești, dar nu la domiciliul lui D. Șoldan pe str. Moldovei 22, or. Fălești.

În învinuirea formulată nu s-a indicat absolut nimic despre „reținerea” și/sau „privarea de libertate” a părților vătămate de către inculpați, iar potrivit art. 24 alin. (2) și art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de judecată nu este organ de urmărire penală și nu se manifestă în favoarea acuzării, iar judecarea cauzei se efectuează strict în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 martie 2014, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că totalitatea de probe administrate pe caz confirmă vinovăția inculpaților și totalmente combat argumentele aduse de apelant în apel.

Prima instanță corect a încadrat acțiunile inculpaților pe art. 164 alin. (2) lit. b), c), e) Cod penal, cu semnele calificative: răpirea unei persoane, săvîrșită de două persoane asupra mai multor persoane, cu bună știință asupra unui minor.

Inculpații, **luînd** părțile vătămate, fără acordul părinților, pentru a-i deplasa în barul „Tandem” **cu scopul de a ajuta colaboratorii de poliție**, au avut intenție directă de **a-i răpi**.

Răpirea acestora fiind ușor realizată, **fără a recurge la capturare**, căci victimele **se deplasau ca și cum benevol** la barul „Tandem”.

Pe caz, nu poate fi reținut argumentul inculpaților precum că ei au acționat în mod deschis cînd au mers și au luat pe toți minorii, căci au anunțat autoritățile despre furt în care îi considerau pe aceștia implicați. Acțiunea inculpaților **a fost legată de scopul lor de a ajuta colaboratorii de poliție** în exercitarea atribuțiilor de serviciu, exercitînd un drept al său presupus în mod arbitrar, ca în final să aibă posibilitate de a recupera prejudiciul cauzat prin infracțiune. Deci,

scopul inculpaților în cazul dat nu ține de „interesul material” imputat, care nu și-a găsit suport probatoriu în cadrul cercetării judecătorești din care motiv, prima instanța întemeiat a înlăturat această agravantă din învinuirea adusă inculpaților. Faptul că acțiunile inculpaților au caracter ascuns se manifestă prin neapelarea la reprezentanții legali ai minorilor, iar **apelul către organul de poliție nu îndreptățește acțiunile inculpaților**. Precum și **întîlnirea cu colaboratorul de poliție, în timp ce se deplasa spre bar împreună cu V. Pușcuță, la fel nu legitimează acțiunile** inculpatului Motelica VI.

Reținerea părților vătămate în urma anunțului despre săvârșirea unei crime către autoritatea competentă, care nu a reacționat, nu servește drept temei de înlăturare a răspunderii penale.

5. Avocatul Radu Holban a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărîrilor judecătorești și dispunerea achitării inculpaților.

Recurentul a invocat că instanța de apel s-a limitat la o simplă expunere a declarațiilor inculpaților, părților vătămate și martorilor date în prima instanță după care a enunțat, practic cuvînt în cuvînt, concluziile cu caracter general ale primei instanțe, fără a ține cont și a se pronunța asupra motivelor apelului.

Apelul a fost motivat și prin faptul că învinuirea formulată inculpaților în rechizitoriu, contravine prevederilor art. 6 alin. (3) lit. a) din CEDO și jurisprudenței CtEDO la acest articol. Însăși învinuirea în rechizitoriu nu conține elementele infracțiunii prevăzute de art. 164 alin. (2) lit. b), c), e) Cod penal.

Însă instanța de apel nu s-a pronunțat deloc asupra acestor motive ale apelului.

În învinuire s-a indicat în mod abstract că toate părțile vătămate au fost urcate de inculpați în automobilul inculpatului Motelica V. prin înșelăciune și constrîngere psihică, fără a indica în ce a constatat așa numita „înșelăciune” și „constrîngere psihică”, nemaivorbind de faptul că prin „înșelăciune” se exclude prin definiție „și constrîngerea psihică”.

Prin urmare, actul de învinuire este contradictoriu, neclar și contrar prevederilor de la art. 6 paragraf (3) lit. a) CEDO, art. 281 alin. (2), 296 alin. (2) Cod de procedură penală.

Eapta reținută de instanțe în sarcina inculpaților nu conține elementele obligatorii ale componenței infracțiunii de răpire a persoanei (latura obiectivă), adică nu conține nimic referitor la faptul că părțile vătămate ar fi fost capturate, că ar fi fost reținute, că ar fi fost private de libertate.

Mai mult, instanțele de fond și de apel au conchis că capturarea părților vătămate nu a avut loc.

Este necesar de menționat că în învinuirea formulată inculpaților în rechizitoriu nu le-a fost incriminat „abuzul de încredere” ca metodă de comitere a infracțiunii, și în ce au constatat acțiunile de „înșelăciune” și de „constrîngere psihică” incriminate inculpaților, iar, reieșind din prevederile art. 6 CEDO, 24 alin. (2) și art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de fond și de apel nu au fost în drept să facă din oficiu asemenea concluzii ce depășesc limitele învinuirii formulate.

În apel a fost invocat că prima instanță nu a indicat în sentință în ce anume a constatat profitarea inculpaților de vîrsta fragedă și imposibilitatea de a opune

rezistență a persoanelor sus indicate în raport cu fiecare din ele, în raport cu circumstanțele particulare referitoare la fiecare, inclusiv vârsta, precum și care sunt probele care dovedesc aceste fapte. Partea acuzării nu a prezentat probe care ar demonstra cu certitudine că inculpații cunoșteau că D. Șoldan nu are împlinită vârsta de 18 ani. Instanțele nu s-au pronunțat în această latură, întemeindu-și condamnarea pe presupuneri.

În realitate, pe 23.11.2012 nu a existat faptul deplasării inculpaților la domiciliul lui D. Șoldan, pe adresa or. Fălești, str. Moldovei 22.

În învinuirea formulată în rechizitoriu inculpaților nu li s-a incriminat faptul deplasării și răpirii minorului D. Șoldan de la domiciliul lui, amplasat pe str. Moldovei 22, or. Fălești.

Însă, instanța de apel nu s-a pronunțat deloc asupra acestui motiv al apelului.

La enunțarea concluziilor sale privitor la existența faptului infracțiunii de răpire în acțiunile inculpaților și a vinovăției acestora, instanța de judecată a invocat că infracțiunea de răpire se consideră consumată din momentul reținerii persoanei.

Însăși fapta reținută de instanță în sentință în sarcina inculpaților nu este indicat nimic referitor la „reținerea” și/sau „privare de libertate” a persoanelor recunoscute de organul de urmărire penală ca părți vătămate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Judecînd recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. În conformitate cu art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rînd, potrivit art. 8 alin. (3), 24 alin. (2), 66 alin. (2), 101 alin. (1), 281, 296, 325 alin. (1), 384 alin. (3), 385 alin. (1) pct. 1) - 4), 389 alin. (2), 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, formularea învinuirii trebuie să cuprindă indicarea datei, locului, mijloacelor și modului de săvîrșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, motivelor și semnelor calificative pentru încadrarea juridică a faptei. Inculpatul are dreptul să știe pentru ce faptă este

învinuit. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului. Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Aceste prevederi legale nu au fost respectate cu strictețe de către instanța de fond.

Astfel, conform rechizitoriului, inculpații sunt învinuiți că:

„la 23.11.2012, în jurul orei 15.00, Motelica V., având intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul minorului V. Pușcuță, a.n. 16.05.1999, situat în or. Fălești, str. Moldovei 53, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vârsta de 18 ani, profitând de vârsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, prin înșelăciune și constrângere psihică a urcat minorul V. Pușcuță în automobilul său pe bancheta din spate, apoi s-au deplasat la barul „Tandem” situat în or. Fălești, str. Pieții 9 A, de unde împreună cu fiul său Motelica Gh., a.n. 10.11.1994, în vederea continuării acțiunilor sale ilegale s-au deplasat cu automobilul prin or. Fălești, pentru a identifica și transporta alte persoane pe care le suspecta ca participante la comiterea infracțiunii de sustragere, la barul „Tandem”, ulterior transportându-l pe V. Pușcuță în localul barului „Tandem” ce-i aparține.

Tot el, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00, având intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, împreună cu fiul său Motelica G., a.n. 10.11.1994, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746, s-a deplasat la sediul salonului de internet situat pe str. M. Eminescu în or. Fălești, unde era la acel moment minorul D. Șoldan, a.n. 18.08.1996, locuitor al or. Fălești, str. Moldovei 22, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vârsta de 18 ani, unde profitând de vârsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, prin înșelăciune și constrângere psihică, suspectând că a participat la comiterea unei sustrageri, a urcat minorul D. Șoldan în automobilul său pe bancheta din spate și în vederea continuării acțiunilor sale ilegale s-au deplasat cu automobilul prin or. Fălești,

pentru a identifica și transporta alte persoane pe care le suspecta ca participante la comiterea infracțiunii de sustragere, la barul „Tandem”, ulterior transportându-l pe D. Șoldan în localul barului „Tandem” ce-i aparține.

Tot el, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00, avînd intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, împreună cu fiul Motelica G., a.n. 10.11.1994, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul minorului M. Manoli, a.n. 10.08.1998, situat în or. Fălești, str. Moldovei 43 b, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vîrsta de 18 ani, unde profitînd de vîrsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, suspectînd că a participat la comiterea unei sustrageri, prin înșelăciune și constrîngere psihică a urcat minorul M. Manoli în automobilul său pe bancheta din spate și în vederea continuării acțiunilor sale ilegale s-au deplasat cu automobilul prin or. Fălești, pentru a identifica și transporta alte persoane pe care le suspecta ca participante la comiterea infracțiunii de sustragere, la barul „Tandem”, ulterior transportându-l pe M. Manoli în localul barului „Tandem” ce-i aparține.

Tot el, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00 avînd intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, împreună cu fiul Motelica Gh., a.n. 10.11.1994, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul minorului I. Cușnir, a.n. 11.05.1998, situat în or. Fălești, str. Bălțului 7 ap. 17, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vîrsta de 18 ani, unde profitînd de vîrsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, prin înșelăciune și constrîngere psihică, suspectînd că a participat la comiterea unei sustrageri, a urcat minorul I. Cușnir în automobilul său pe bancheta din spate și în vederea continuării acțiunilor sale ilegale s-au deplasat cu automobilul prin or. Fălești, pentru a identifica și transporta alte persoane pe care le suspecta ca participante la comiterea infracțiunii de sustragere, la barul „Tandem”, ulterior transportându-l pe I. Cușnir în localul barului „Tandem” ce-i aparține.

Tot el, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00 avînd intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, împreună cu fiul Motelica G., a.n. 10.11.1994, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul minorului I. Franchevici, a.n. 29.04.1997, situat în or. Fălești, str. N. Testemițanu 98, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vîrsta de 18 ani, unde profitînd de vîrsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, prin înșelăciune și constrîngere psihică suspectînd că a participat la comiterea unei sustrageri, de lîngă poarta gospodăriei unde locuiește, a urcat minorul I. Franchevici în portbagajul automobilului său și în vederea continuării acțiunilor sale ilegale s-au deplasat cu automobilul prin or. Fălești, pentru a identifica și transporta alte persoane pe care le suspecta ca participante la comiterea infracțiunii de sustragere, la barul „Tandem”, ulterior transportându-l pe I. Cușnir în localul barului „Tandem” ce-i aparține.

Tot el, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00 avînd intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, împreună cu fiul Motelica G., a.n. 10.11.1994, cu automobilul personal

de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul fraților D. Dahis, a.n. 17.02.2001 și I. Dahis, a.n. 31.03.1999, situat în or. Fălești, str. Decebal 13, despre care cunoștea cu certitudine că nu au vârsta de 18 ani, unde profitând de vârsta fragedă a minorilor și imposibilitatea de a opune rezistență, prin înșelăciune și constrângere psihică, suspectând că au participat la comiterea unei sustrageri, din apropierea gospodăriei lor a urcat minorii D. Dahis și I. Dahis în portbagajul automobilului său și în vederea continuării acțiunilor sale ilegale s-au deplasat cu automobilul prin or. Fălești, pentru a identifica și transporta alte persoane pe care le suspecta ca participante la comiterea infracțiunii de sustragere, la barul „Tandem”, ulterior transportându-i pe minorii D. Dahis și I. Dahis în localul barului „Tandem” ce-i aparține.

Tot el, la 23.11.2012, în jurul orei 15.00 avînd intenția de a răpi persoana, cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere, împreună cu fiul Motelica Gh., a.n. 10.11.1994, cu automobilul personal de model „Audi 100” cu n/î CHY 746 s-a deplasat la domiciliul minorului C. Roman, a.n. 13.06.1996, situat în or. Fălești, str. Bucovina 14/1, despre care cunoștea cu certitudine că nu are vârsta de 18 ani, unde profitând de vârsta fragedă a minorului și imposibilitatea de a opune rezistență, prin înșelăciune și constrângere psihică, suspectînd că a participat la comiterea unei sustrageri, de la domiciliu a urcat minorul C. Roman în portbagajul automobilului său și l-a transportat în localul barului „Tandem” ce-i aparține”.

Acțiunile lor au fost încadrate în baza art. 164 alin. (2) lit. b), c), e), f) Cod penal, ca: „răpirea unei persoane, săvîrșită de două sau mai multe persoane, asupra a două sau mai multe persoane, cu bună știință asupra unui minor, din interes material”.

Însă, în pofida prescripțiilor de drept enunțate, potrivit descriptivului sentinței, prima instanță:

a) nu a judecat fondul cauzei în raport cu circumstanțele invocate în rechizitoriu, pe fiecare episod în parte, cu indicarea locului, timpului, modului săvîrșirii faptelor, forma și gradul de vinovăție a fiecărui inculpat, motivele și consecințele infracțiunii (v. 1 f.d. 266, v.2. f.d. 183, pct. 2 din decizie);

b) a depășit limita învinuirii formulate. Or, în descriptivul sentinței s-a referit la diverse acțiuni ale inculpaților, dar neconstatate inițial și neregăsite în rechizitoriu.

În acest sens instanța a ignorat faptul că în rechizitoriu nu este indicat, deci nici constatat de organul de urmărire penală, care este esența acțiunilor “*prin înșelăciune și constrângere psihică*”, care ar fi acțiunile infracționale concrete ale inculpaților, în special a lui Motelica G., în raport cu elementele infracțiunii prevăzute la art. 164 alin. (2) lit. b), c), e), f) Cod penal, cât și a celor reflectate în doctrina dreptului penal că răpirea unei persoane presupune: 1. capturarea victimei, 2. luarea și deplasarea ei de la locul acesteia permanent sau provizoriu și 3. reținerea persoanei cu privarea de libertate împotriva voinței sau neluarea în seamă a voinței acesteia.

Mai mult, instanța a omis să observe că fiecare episod din rechizitoriu se finalizează cu constatarea: „transportat în localul barului”. Însă, în actul de învinuire lipsește cu desăvîrșire descrierea, deci și incriminarea inculpaților, a eventualelor

evenimente și fapte derulate ulterior în respectivul bar, locul amplasării și caracteristicile acestui local. Or, nu este clar în ce circumstanțe concrete, în viziunea acuzării, a derulat și s-a consumat infracțiunea de răpire de persoane, imputată inculpaților.

Se pare că învinuirea înaintată inculpaților este una neclară și incompletă, adică dubioasă, care a afectat dreptul inculpaților de a ști pentru ce fapte sunt acuzați, adică dreptul la apărare.

Totodată, instanța nu a apreciat în niciun fel declarațiile martorilor oculari a transportării părților vătămate către bar și a evenimentelor avute loc aici, cum ar fi cele ale colaboratorilor de poliție V. Ceban, L. Condrat, R. Catlabuga, V. Călin, ale colaboratorilor ÎS “Serviciul Pază”, care activau în timpul respective pe teritoriul pieței unde este amplasat barul în cauză, I. Bulgac, și M. Deaciuc, ale vânzătoarei acestui bar A. Savciuc.

Instanța nu a apreciat aceste probe în coroborare și în raport cu argumentele apărării că răpirea unei persoane este incompatibilă cu acțiuni de deplasare a acesteia în mod deschis și cu înștiințarea prealabilă a colaboratorilor de poliție și a martorilor oculari despre acțiunile întreprinse (v.2. f.d. 183, pct. 2 din decizie).

c) a constatat în mod divergent că: **“...avînd intenția de a răpi persoana cu scopul de a recupera prejudiciul material cauzat prin comiterea unei infracțiuni de sustragere..., scopul inculpaților în cazul dat nu ține de „interesul material” imputat, care nu și-a găsit suport probatoriu în cadrul cercetării judecătorești..., cu scop de a ajuta colaboratorii de poliție..., au avut intenție directă de a-i răpi..., fără a recurge la capturare..., acțiunile inculpaților au caracter ascuns..., apelul către organul de poliție nu îndreptățește acțiunile inculpaților... întâlnirea cu colaboratorul de poliție în timp ce se deplasa spre bar nu legitimează acțiunile..., reținerea persoanelor în urma anunțului despre săvîrșirea unei crime către autoritatea competentă, care nu a reacționat prompt, nu servește drept temei de înlăturare a răspunderii penale”** în final că: **„în acțiunile inculpaților sunt prezente semnele caracteristice samavolniciei...”**, dar i-a condamnat, contradictoriu, pentru o altă infracțiune - de răpire a unei persoane (v.2. f.d. 183, pct. 2 din decizie).

Deci, instanța de fond nu a respectat prescripția că instanța de judecată nu este abilitată să completeze din oficiu învinuirea adusă inculpaților în agravarea situației acestora, dubiile în probarea învinuirii se interpretează în favoarea inculpatului, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Prin urmare, instanța de fond nu a judecat fondul cauzei penale în condițiile legii și a adoptat o sentință care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rînd, potrivit art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele

nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În corespundere cu jurisprudența națională, chestiunile de fapt și de drept asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sînt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvîrșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece:

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond și le-a repetat întocmai (*f.d. 183, 252, pct. 2 și 4 din decizie*).

b) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul avocatului, inclusiv cele reproduse în pct. 3 din prezenta decizie (*f.d. 210*);

c) și-a întemeiat concluziile pe probe necitite în ședință și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile reprezentatului legal al părții vătămate V. Pușcuță, mama acestuia N. Pușcuță, declarațiile reprezentatului legal al părții vătămate D. Șoldan, reprezentatul Secției Asistență Socială și Protecția Familiei din cadrul Consiliului Raional, V. Gavdiuc, declarațiile reprezentatului legal al părții vătămate M. Manoli, unchiul acestuia O. Clișciuc; declarațiile reprezentatului legal al părților vătămate I. Dahis și D. Dahis, mama acestora R. Dahis, declarațiile martorului N. Danileico.

Astfel, instanța de apel nu a judecat apelul apărării în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a adoptat o hotărîre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărîri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, iar instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Radu Holban, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 martie 2014, în privința inculpaților Motelica Vladimir Gheorghe și Motelica Gheorghe Vladimir, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată la 22 august 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Constantin Alerguș

Elena Covalenco

Ion Guzun